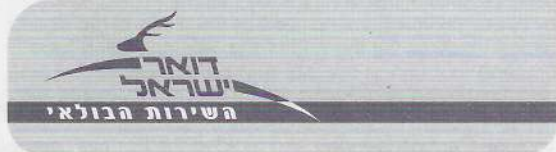

מחול בישראל Dance in Israel

תמוז התשס"ז - 6/2007 - 774

מחול עם

מחול העם בישראל הוא מעצם טבעו מוצר, שנקבצו ושובצו בו יסודות רבים ושונים של מסורות רבות ושונות. השאיפה ליצור "מחול עממי חדש" כחלק מההשקפה הציונית-סוציאליסטית עמדה מאחורי הפעילות הגדולה בשנות ה-30 וה-40. גורית קדמן הייתה הדמות המרכזית בתנועת ריקודי העם, כשהיוצרת הבולטת היא גרט קאופמן. כנס דליה הראשון (1944) ואלה שבאו אחריו שיקפו את רצון הרבים להתכנס ולרקוד בצוותא. בסוף שנות ה-50 בולטת המגמה ליצור להקות ומופעים, המבוססים על עירוב של חומרים עממיים ואתניים, ולתת הכשרה טכנית קלאסית אירופאית לרקדנים. ב-1988 ייסד ועיצב יונתן כרמון את פסטיבל המחול בכרמיאל. בניהולו של כרמון הפך הפסטיבל למפגש יחיד במינו בין המחול העממי, האתני והאמנותי.

מחול אתני או ריקודי עדות

ישראל בורכה במיגוון רב של עדות מכל העולם, שהביאו איתן את מסורות המחול של המדינות שבהן חיו. מדיניות כור ההיתוך של שנות ה-50 פינתה מקומה לתפיסה רב-תרבותית שלפיה אין לזנוח את מורשת המחול האתני בגלל הרצון להתערות בארץ. כיום פועלות בישראל להקות אתניות רבות, ובהן - ערביות, בוכריות, ארמניות, דרוזיות, צ'רקסיות, תימניות, ספרדיות, רוסיות ואתיאופיות.

ד"ר רות אשל, חוקרת מחול וכוריאוגרפית מנהלת להקת המחול האתיאופית "ביתא"

מידע נוסף בספרה של רות אשל "לרקוד עם החלום - ראשית המחול האמנותי בארץ ישראל 1920-1964".

תיאור הבולים

בול הבלט הקלאסי: התצלום שעליו מבוסס עיצוב הבול - באדיבות מרכז הבלט הקלאסי הישראלי, הצלם - בן לם.
בול ריקודי עדות: תצלום של להקה אתיופית הרוקדת ושרה את תפילות "ביתא ישראל". המחול של העדה האתיאופית הגיע לארץ עם שתי העליות הגדולות של "מבצע משה" במחצית הראשונה של שנות ה-80 וב-1991 ("מבצע שלמה"), והביא עמו את ריקודי ה"אסקסטה", המתמקדים בתנועת הכתפיים.

"מה רוקדים בישראל המתחדשת?" הייתה אחת השאלות שהועלו בסוף המאה-19 ביישוב היהודי בארץ-ישראל, כחלק מההשאיפה ליצירת תרבות עברית שונה מתרבות הגולה. לא היה מחול עם או מחול אמנותי עברי, והיה צורך ליצור "יש מאין". רק עם פריצת המחול המודרני באירופה לאחר מלחמת העולם הראשונה, המוכר בשם "מחול ההבעה", החל לצמוח במקביל גם ביישוב מחול אמנותי מודרני. החלוצים היו ברוך אגדתי, רינה ניקובה, משפחת אורנשטיין, ירדנה כהן, דבורה ברטנוב, ובעקבותיהן גרטרוד קראוס, שהייתה הגורו של המחול בשנות ה-30 וה-40 של המאה ה-20. לאחר קום המדינה עבר המחול בישראל מהפך והחלה השפעה אמריקנית, המזוהה בישראל עם הכוריאוגרפית-רקדנית מרתה גראהם. המחול התמקצע, קמו להקות ממוסדות שהבולטות בהן היו תיאטרון מחול ענבל, להקת בת-שבע, להקת בת-דור, להקת קולדממה ולהקת המחול הקבוצית. מרבית הכוריאוגרפים הגיעו מחוץ-לארץ. רק במחצית השנייה של שנות ה-70 פרץ הפרינג' ועימו דורות של יוצרים עצמאיים מקומיים. מזה למעלה מעשור מבורכת ישראל בפעילות עשירה ומגוונת של להקות גדולות, ולצידן עשרות אנסמבלים קאמרליים של כוריאוגרפים ישראליים. חלק גדול מהפעילות מתקיים ב"מרכז סוזן דלל" בנווה-צדק, והמחול הישראלי מבוקש בפסטיבלים הבין-לאומיים העכשוויים בעולם.

בלט קלאסי

הבלט הקלאסי נדחה על-ידי החלוצים שראו בו נציג של משטרים מלוכניים ושל אמנות, שמסירה אינם תואמים את האידיאולוגיה החלוצית. למרות ההתנגדות ביישוב קמו בשנות ה-30 של המאה ה-20 סטודיו לבלט קלאסי של ארכיפובה גרוסמן בחיפה ושל מיה ארבוטובה בתל-אביב. בשנת 1967 הקימו סרגנוט ימפולסקי והלל מרקמן את להקת הבלט הישראלי, שהיא להקת הבלט המקצועית הגדולה והמובילה. מרבית היצירות הן של ימפולסקי אבל רפרטואר הלהקה כולל גם יצירות נבחרות מתוך הרפרטואר הקלאסי המסורתי לצד יצירות בלט בסגנון ניאו-קלאסי. מאז 1990 מתקיימת תחרות ע"ש מיה ארבוטובה, שמטרתה לעודד, לתמוך ולקדם כשרונות צעירים בתחום הבלט הקלאסי.

מחול מודרני

המחול הישראלי המודרני משקף את העשייה העכשווית בתחום בעולם. זהו מחול פוסטמודרני המעניק ליצר את הלגיטימציה לשלב סגנונות מתרבויות שונות ומן ההווה והעבר, ולנהל עימם דיאלוג אירוני ונוקב. זהו מחול שמאופיין באנרגיה, זרימה, ורטואוזיות ותיאטרליות. הכוריאוגרפים הישראליים יוצרים מחול מקורי עם אמירה אישית, הקשורה למקום שבו אנו חיים.

הודעה על טעות בעלון בולי "מחול בישראל"

בעלון בולי "מחול בישראל" (מס' 774, יוני 2007) נפלה טעות, שלא באשמת השירות הבולאי, בפיסקה המתארת את מחול העם.

אנו מצטערים על הטעות, ולהלן הנוסח הנכון:

"גורית קדמן הייתה הדמות המרכזית בתנועת ריקודי העם, כשהיוצרת הבולטת היא **רבקה שטורמן**".

Dance in Israel

"What do we dance in the revived Israel?" was one of the questions asked in the late 19th century in the Jewish community in Eretz Yisrael as part of the aspiration to create a distinctive Hebrew culture different from that of the Diaspora. There was no extant Hebrew folk dance or artistic dance. Only with the emergence of modern dance in Europe after the First World War, known as "Ausdruckstanz" (Dance of Expression), with which the Jewish pioneers could identify, did modern artistic dance in the Jewish community of Eretz Yisrael blossom. The pioneers in this field were Baruch Agadati, Rina Nikova, the Ornstein family, Yardena Cohen and Deborah Bertonoff, followed by Gertrud Kraus, who became the dance guru of the 1930s and '40s.

After the founding of the State of Israel, concert dance in Israel was revolutionized under the American influence, identified in Israel with the dancer/choreographer Martha Graham. Dance became professionalized, and formal companies were established. The most prominent of these were the Inbal Dance Theater, the Bat-Sheva Dance Company, the Bat-Dor Dance Company, the Kol Demama Dance Company and the Kibbutz Dance Company. Most of the choreographers arrived from abroad. Only in the latter 1970s did a fringe movement emerge and with it several generations of independent local creators. For over a decade, now, a rich variety of dance activity has flourished in the large companies alongside dozens of smaller ensembles led by Israeli choreographers. A large part of this activity takes place in the Suzanne Dellal Center for Dance and Theater in the Neveh Zedek quarter of Tel Aviv. Additionally, Israeli dance is in demand in international modern dance festivals throughout the world.

Classical ballet

Classical ballet was rejected by the pioneers of Eretz Yisrael, who viewed it as representative of royalist regimes and of an art whose messages did not accord with the pioneering ideology. Nevertheless, during the 1930s, two classical ballet studios were founded: in Haifa, by Archipova Grossman, and in Tel Aviv, by Mia Arbatova. In 1967, Berta Yampolsky and Hillel Markman established the Israel Ballet Company, Israel's leading, and largest, professional ballet company to this day. Most of its works have been created by Yampolsky, although the company's repertory also includes selected works from the classical repertory as well as the neo-classical style. Since 1990, an annual competition named for Mia Arbatova is held to support and promote young talent in the field of classical ballet.

Modern dance

Modern Israeli dance reflects contemporary trends worldwide. It is postmodern dance, granting the performer the legitimacy to blend multiple styles from the present and the past and to conduct an ironic and intense dialogue with them. It is dance typified by energy, flow, virtuosity and theatricality. Israeli choreographers create original dance typified by a personal statement linked to their habitat.

Folk dance

Folk dance in Israel is, by its very nature, a product of the blending of a large variety of elements from many cultures. The impetus to create a "new" folk dance style stemmed from the socialist-Zionist ideology and underlay the intensive creative work in this area in the 1930s and '40s. The central figure in the folk dance movement was Gurit Kadmon, while the outstanding creator was Gert Kaufman. The first folk

חוממת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

dance festival – the Dalia Dance Festival (1944), followed by others, reflected a deep need by the public to gather and dance together. By the end of the 1950s, a trend toward creating folk dance troupes and performances became popular, based on a blend of folk and ethnic motifs, with dancers trained in classical European techniques. In 1988, Yonatan Carmon founded and molded the Karmiel Dance Festival, which, under his direction, became a distinctive meeting place for folk, ethnic and artistic dance.

Ethnic dance

Israel is blessed with a wide variety of ethnic communities from all parts of the world who brought the traditional dance styles of their countries of origin with them. While the country espoused a melting pot approach during the 1950s, this eventually gave way to a multi-cultural view which holds that an ethnic heritage need not be discarded in order for integration to take place. Today, many ethnic dance troupes are active in Israel, including Arab, Bukharan, Armenian, Druze, Yemenite, Spanish, Russian and Ethiopian.

Dr. Ruth Eshel

Dance researcher and choreographer

Director of the Ethiopian Beta Dance Troupe

Additional information about dance in Israel may be found in Ruth Eshel's volume, *Dancing with a Dream: The Development of Artistic Dance in Eretz Yisrael, 1920-1964* (Hebrew, with a synopsis in English).

Description of the stamps

Classical ballet stamp: Photograph underlying the design of the stamp courtesy of The Israel Classical Ballet Center; Ben Lam, photographer.

Ethnic dance stamp: Photograph of an Ethiopian troupe dancing and singing the Beta Israel prayers. Ethiopian ethnic dance reached Israel with the two mass Ethiopian immigrations: the "Moses Operation" in the first half of the 1980s, and the "Solomon Operation" in 1991, bringing with them the "Eskesta" dances focusing on shoulder movement.

השירות הבולאי - טל: 03-5123933

שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933

12 Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 68021

www.israelpost.co.il • e-mail: philserv@postil.com

Issue: June 2007

Designer: Moshe Pereg

Stamp Size: 40 mm x 30.8 mm

Plate no.: 681 (2 phosphor bar)

Sheet of 12 stamps

Tabs: 4

Printers: E. Lewin-Epstein Ltd.

Method of printing: offset

Correction to "Dance in Israel" Information Leaflet no. 774

Regrettably, two errors inadvertently appeared in the "Dance in Israel" Information Leaflet no. 774 in the paragraph describing folk dance.

The correct text is as follows:

"The central figure in the folk dance movement was Gurit Kadman, while the outstanding creator was Rivka Shturman."